12/12/2025

Κατανυκτικός αίνος, για τον Άγιο Σπυρίδωνα, στον ομώνυμο ναό του Παγκρατίου

/ Γνώμες

- **Γράφει ο Πάνος Ν. Αβραμόπουλος**

Στιγμές άφατης ηθικής ευφορίας και βαθιάς κατάνυξης στο Παγκράτι την Πέμπτη 11 Δεκεμβρίου 2025, για την εορτή του ΕπίσκοπουΤριμυθούντος, Αγίου Σπυρίδωνος, στον ομώνυμο περικαλλή ναού του Παγκρατίου. Σύσσωμος ο λαός του 2-ου Διαμερίσματος, αλλά και από άλλες περιοχές της πόλης, προσήλθε ευλαβικά στο πανέμορφο προάστιο της Αθήνας, που αναρριπίζει με την αρχοντιά και την μεγαλοπρέπειά του, τις χάρες και της ομορφιές της παλιάς Αθήνας, για να τιμήσει την μνήμη του ιερού Σπυρίδωνος και να αντλήσει από την ευλογία του, ακένωτές ηθικές δυνάμεις, απέναντι στις αντιξοότητες και τους ριπτασμούς της ζωής. Στο Παγκράτι της αριστοκρατικότητας και του πρώιμου αστικού μετασχηματισμού

της Αθήνας μας. Εκεί πουαποτύπωσαν αδρά τον ηθικό τους σφραγιδόλιθο, ο Στρατής Μυριβήλης, ο Μάνος Χατζηδάκης με τον κύκλο του «μαγικού αυλού», ο Γιάννης Διακογιάννης και τόσοι άλλοι των γραμμάτων μας και του πολιτισμού. Κατά την ορθόδοξη παράδοσή μας, ο Άγιος Σπυρίδωνος, με τον ενάρετο ασκητικό του βίο, την απαρασάλευτη προσήλωσή του στην διδασκαλία του κυρίου, αλλά και την ακατάβλητη ευσέβειά του, αναγορεύτηκε στις μεγάλες φυσιογνωμίες της Ορθοδοξίας μας και αφήκε αναλλοίωτο το θεολογικό του σήμα, με αποκορύφωμα την υψηλού ήθους παρέμβασή του, στην Α΄ Οικουμενικό Σύνοδο το 325, όπου και κατατρόπωσε τον Αρειανισμό. Είδε το φως της ζωής γύρω στο 270 μ.Χ. στο χωριό Άσσια (Άσκια) της κατεχόμενης Κύπρου. Στα νεανικά του χρόνια για να βιοπορίσει ήταν βοσκός. Παντρεύτηκε και απέκτησε μια κοπέλα την Ειρήνη. Όμως δυστύχησε στο χάσει την σύντροφό του και έτσι με τον θάνατο της γυναίκας του, αφιερώθηκε στον μοναχισμό. Ως μοναχός ο Σπυρίδων εξεδήλωσε μεγάλες θεολογικές αρετές και με την διαρκή και επίπονη άσκηση και μελέτη, εξελίχθηκε σε έναν πάνσοφο θεολόγο-μελετητή της Ορθοδόξου εκκλησίας μας. Περικαλλής ναός στεγάζει σήμερα στην Κέρκυρα το σκήνωμα του αγίου, που κτίστηκε το 1589 και σε ρυθμό μονόκλιτης βασιλικής. Συμπληρωματικά προς τον ναό κτίστηκε το 1620 και υψηλό πυργωτό καμπαναριό. Το τέμπλο του ναού κατασκευασμένο το 1864 από τον αυστριακό αρχιτέκτονα Μάουερς, είναι από μάρμαρο της Πάρου. Και ο ουράνιος θόλος είναι ζωγραφισμένος από τον Κερκυραίο ζωγράφο Νικόλαο Ασπιώτη το 1852. Οι δε εικόνες του τέμπλου είναι ζωγραφισμένες από τον Κερκυραίο ζωγράφο Σπύρο Προσαλένδη. Η λάρνακα που φυλάσσεται το σκήνωμα του αγίου φτιάχτηκε το 1867 στην Βιέννη. Είναι κατασκευασμένη από σκληρό πολυτελές ξύλο με εξωτερική ασημένια επένδυση. Και είναι ενθυλακωμένη μέσα σε ειδική κρύπτη, η οποία κατασκευάστηκε προκειμένου να υποδεχθεί το ιερό λείψανο του αγίου Σπυρίδωνα, που αποτελεί αντικείμενο προσευχής για χιλιάδες ντόπιους και ξένους επισκέπτες.

Συναποτελεί μαζί με τα ιερά λείψανα των Αγίων Διονυσίου και Γερασίμου αντιστοίχως στις Ζάκυνθο και Κεφαλονιά, ένα από τα τρία άγια λείψανα του Ιονίου. Το λείψανό του ετέθη σε μαρμάρινη λάρνακα δίπλα στην είσοδο του ναού της Τριμυθούντος στην Κύπρο και παρέμεινε εκεί για τριακόσια χρόνια μετά τον θάνατό του. Ενώ η μαρμάρινη λάρνακα εξακολουθεί να υφίσταται στο ίδιο σημείο. Περί το 648 μ.Χ. η Κύπρος εδέχετο αλλεπάλληλες επιθέσεις από Σαρακηνούς και δοθέντος ότι το ιερό λείψανο του αγίου κινδύνευε, ο αυτοκράτορας Ιουστινιανός το μετέφερε στην Κωνσταντινούπολη και το τοποθέτησε σε εκκλησία μαζί με το λείψανο της Αυγούστας Θεοδώρας. Στην Κωνσταντινούπολη θα παραμείνει μέχρι και λίγες μέρες πρίν από την πτώση της βασιλίδας, οπότε και το μετέφερε μαζί με αυτό της Αυγούσταςπροκειμένου να τα σώσει ο ιερέας Γρηγόριος Πολύευκτος, μέσω Σερβίας Θράκης και Μακεδονίας, στην Παραμυθιά της Ηπείρου. Ο Πολύευκτος κατέβαλε σισσύφεια προσπάθεια για να προστατεύσει τα ιερά λείψανα και περιπλανήθηκε για τρία ολόκληρα χρόνια, μέχρι να φθάσει τελικά στην Κέρκυρα. Στην προσπάθειά του αυτή, με ευφυή τρόπο είχε βάλει τα λείψανα σε σακιά με άχυρα και σε όποιον τον ρωτούσε έλεγε πως ήταν τροφή για το άλογό του. Θεωρώντας πως στην Κέρκυρα τα λείψανα θα ήταν ασφαλή, έφθασε στην

πόλη το 1456 η οποία τελούσε υπο την κυριαρχία των Ενετών. Εκεί τύχη αγαθή βρήκε έναν συμπατριώτη του ιερέα τον Γεώργιο Καλοχαιρέτη και του εμπιστεύτηκε τα ιερά λείψανα, κληροδοτώντας τα σαν μια ηθική περιουσία, με την ευθύνη να τα διαφυλάξει από κάθε κίνδυνο. Πεθαίνοντας ο Καλοχαιρέτης άφησε κληρονομικώ τω δικαιώματι τα λείψανα, στα παιδιά του Λουκά και Φίλιππο, τα οποία θέλησαν να μεταφέρουν τα λείψανα του Αγίου Σπυρίδωνα στην Βενετία. Ενώ προέκυψε και δικαστική διαμάχη γύρω από αυτήν τους την πρόθεση, δοθέντος ότι υπήρχαν σοβαρές ενστάσεις από την κοινωνία της Κερκύρας. Η υπόθεση έφτασε μέχρι ο ανώτατο δικαστικό όργανο των ενετών, την ενετική Γερουσία, η οποία αποφάνθηκε ότι τα λείψανα ήταν περιουσία των δυο κληρονόμων του Καλοχαιρέτη και επομένως είχαν την ελεύθερη βούληση να τα μεταφέρουν, όπου ήθελαν. Όμως ο λαός της Κερκύρας πρόταξε μεγάλες άμυνες και με αποφασιστικότητα και πυγμή παρεμπόδισε δυναμικά την μεταφορά των ιερών λειψάνων. Στην κατεύθυνση τελικά αυτή κινήθηκε και το ενετικό δικαστήριο, επιδιώκοντας να μην δημιουργούνται εστίες κοινωνικής έντασης, στις υπο την ενετική σημαία περιοχές. Το 1512 όμως στην Άρτα συντάχθηκε δωρητήριο συμβόλαιο στο όνομα της κόρης – του γιού του Καλοχαιρέτη Φιλίππου – Ασημίνας η οποία ενυμφεύθη τον Σταμάτιο Βούλγαρη. Για να τα κληροδοτήσει τελικά και η Ασημίνα στους γιούς της και στους απογόνους της, με παραχωρητήρια διαθήκη, η οποία χρονολογείται στις 25 Νοεμβρίου του 1571. Επίσης πολλοί ναοί προς τιμήν του Αγίου Σπυρίδωνος υπάρχουν και στην γενέθλια γή του της Κύπρου.

Στον λαμπροστόλιστο ναό λοιπόν του Αγίου Σπυρίδωνος στο Παγκράτι, που

αντιφέγγιζε με την λαμπρότητα και την επιμέλειά του, την βυζαντινή πορφύρα, αλλά και την ανεκλάλητη κατάνυξη του ευλαβούς λαού των Αθηνών, ομόψυχα οι κάτοικοι της πόλης προσήλθαν, για να τιμήσουν την σεπτή μνήμη του ιερού Σπυρίδωνος. Με έκδηλη την φροντίδα των ευγενών εθελοντών του ναού, αλλά και των πατέρων του, που αισθητικά του προσέδωσαν με την αγάπη τους, την λαμπρότητα και την μεγαλοπρέπεια που αρμόζει στην ημέρα. Του πανηγυρικού χοροστάτησαν ο ευσεβής Επίσκοπος Χριστουπόλεως – που είναι και πρωτοσύγκελος της Αρχιεπισκοπής Αθηνών- κ.κ. Βαρνάβας, μετά την ευλαβών ιερέων του ναού κ.κ,κ.κ. Τσουρού Κυριακού-προϊσταμένου του ναού, Αργυρόπουλου Χρήστου και Σκόνδρα Δημητρίου, αλλά και άλλων ευλαβών ιερέων της Αρχιεπισκοπής Αθηνών, που προσήλθαν για να τιμήσουν την ιερή μνήμη του Αγίου Σπυρίδωνος.Κατάφορτο απο συγκίνηση το χριστεπώνυμο πλήθος, παρακολούθησε την λειτουργία, προσευχόμενο στον εορτάζοντα Έφορο της εκκλησίας Αγίας Σπυρίδωνα, αλλά και στην Παναγία μας, για τις πρεσβείες τους. Να του δώσουν δύναμη και ηθική απαντοχή για να ανταπεξέλθει στις δύσκολες μέρες μας. Διατρανώνοντας την αδιάρρηκτη σχέση του ελληνικού λαού, με την ορθοδοξία, που είναι ο ηθικός του σηματωρός στην κοπιώδη πορεία του ελληνισμού, στην αχανή λεωφόρο του χρόνου. Με το πέρας του εσπερινού τον λόγο έλαβε ο ευλαβής Επίσκοπος κ.κ. Βαρνάβας και αφού διεμήνυσε το διάστικτο από αγάπη μήνυμα για την εορτή, του Αρχιεπισκόπου μας Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερωνύμου, αναφέρθηκε με τον μελίρρυτο λόγο του, στην πελώρια θεολογική φυσιογνωμία του Αγίου Σπυρίδωνος, που κραταίωσε με την θεολογική του εμβρίθεια την Α΄ Οικουμενική Σύνοδο και ευχήθηκε σε όλους η χάρις και η ευλογία του, να σκέπει και να χαριτώνει τη ζωή τους. Στην αντιφώνησή του, ο προϊστάμενος του ναού Πατέρας κ.κ. Κυριακός Τσουρός, ευχαρίστησε από καρδιάς τον Επίσκοπο κ.κ. Βαρνάβα για την τιμή που απηύθυνε στο ναό, το φιλόχριστο λαό του Παγκρατίου για την καταιγιστική παρουσία του και όλους τους συντελεστές του ναού, τους ευγενείς εθελοντές της εκκλησίας, τις κυρίες του φιλοπτώχου ταμείου και το ενοριακό συμβούλιο,για την αρτιότητα της πανηγύρεωςκαι ευχήθηκε Χρόνια Πολλά και η ευλογία του Αγίου Σπυρίδωνος να κατευοδώνει τα βήματά τους.

Και του χρόνου με υγεία! Χρόνια Πολλά και πανευφρόσυνα και ο Επίσκοπος Τριμυθούντος, ιερός Σπυρίδων, να σκέπει και να χαριτώνει εσάς και τις οικογένειές σας.

Παραθέτουμε το Απολυτίκιο του Αγίου Σπυρίδωνος : Τῆς Συνόδου τῆς πρώτης ἀνεδείχθης ὑπέρμαχος, καὶθαυματουργὸς θεοφόρε, Σπυρίδων Πατὴρἡμῶν· διὸνεκρᾶσὐἐν τάφῳ προσφωνεῖς, καὶὄφινεἰς χρυσοῦν μετέβαλες· καὶἐν τῷ μέλπειν τὰς ἁγίας σου εὐχάς, Ἀγγέλους ἔσχες συλλειτουρ-γούντάς σοι Ἱερώτατε. Δόξα τῷ σὲδοξάσαντι Χριστῷ· δόξα τῷ σὲστεφανώσαντι· δόξα τῷ ἐνεργούντι διὰσοῦ, πᾶσιν

ἱάματα.